

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de Raisa Coroian,
reprezentată de avocatul Tudor Barbă,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie
Coroian împotriva Raisei Coroian cu privire la desfacerea căsătoriei și
compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 30 aprilie 2024 a Curții de Apel Bălți, prin care s-
a restituit cererea de apel declarată de Raisa Coroian împotriva hotărârii din
27 decembrie 2023 a Judecătoria Soroca, sediul Central,

(Dosarul nr. 2r-263/24

PIGD Nr.2-23110268-01-2r-11062024)

Termenul de exercitare a căii de atac apelul. Încălcarea termenului de procedură fără
a solicita repunerea în termen.

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central (Gh. Purici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (E. Grumeza, N. Chircu, D. Corolevschi)

09 octombrie 2024

Examinând, în lipsa părților recursul declarat de Raisa Coroian, reprezentată de avocatul Tudor Barbă,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 01 august 2023, Iurie Coroian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Taisei Coroian cu privire la desfacerea căsătoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. Prin încheierea din 27 octombrie 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Central a fost stabilit soților Coroian Iurie și Raisa Coroian un termen de împăcare de două luni și s-a amânat examinarea cauzei.

3. Prin hotărârea din 27 decembrie 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Central a fost admisă acțiunea depusă de Iurie Coroian. S-a desfăcut căsătoria dintre Iurie Coroian și Raisa Coroian încheiată la *** *** *** sub nr. *** la Primăria *** jud. ***. S-a încasat de la Raisa Coroian în beneficiul lui Iurie Coroian suma de 40 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică acordată. La eliberarea certificatului de divorț la Serviciul Stare Civilă Soroca de încasat taxa de stat de 100 de lei de la Iurie Coroian și 100 de lei de la Raisa Coroian.

4. La data de 14 februarie 2024, prin intermediul oficiului poștal, Raisa Coroian a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 decembrie 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Central.

5. Prin încheierea din 30 aprilie 2024 a Curții de Apel Bălți a fost restituită cererea de apel înaintată de Raisa Coroian împotriva hotărârii din 27 decembrie 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, ca fiind depusă tardiv.

6. La 28 mai 2024, prin intermediul oficiului poștal, Raisa Coroian, reprezentată de avocatul Tudor Barbă a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 30 aprilie 2024 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii cu remiterea cauzei pentru examinarea în fond a apelului.

7. În argumentarea recursului a invocat că nu este de acord cu încheierea contestată și este suspect faptul că la 17 aprilie 2024 cauza civilă dată este înregistrată la Curtea de Apel Bălți, iar la 30 aprilie 2024 este imediat

examinată, necătând la volumul mare de lucru a instanței, soluție despre care până în prezent nu a fost informată.

8. A menționat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a luat în considerare prevederile legii, precum că familia sa din anul *** locuiește permanent în ***, or. *** și dispune de locuință cu drept de proprietate, unde toți membrii familiei au viza de domiciliu, iar în cererea de chemare în judecată reclamantul indică alte adrese de domiciliu deja din Republica Moldova, pe care recurenta nu le cunoaște. La fel, ignorând prevederile art. 38 din Codul de procedură civilă, acțiunea se intentează în instanța de judecată la domiciliul pârâtului.

9. A susținut că instanța de apel nu a luat în considerare că anterior Iurie Coroian a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Raisei Coroian, la adresa de domiciliu a pârâtei, iar prin sentința nr. *** din *** *** *** a Judecătoriai *** acțiunea privind desfacerea căsătoriei a fost respinsă. Drept urmare, prin prisma art. 170 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată urma să îi restituie reclamantului cererea de chemare în judecată.

10. A mai specificat că instanța de apel ca motiv de declarare a tardivității cererii de apel depuse face trimitere la prevederile art. 110, 111, 112, 113 din Codul de procedură civilă, care acționează pe teritoriul Republicii Moldova, dar nu a ținut cont de faptul că în referința depusă în instanța de fond s-a indicat că pârâta locuiește pe teritoriul altui stat și relațiile cetățenilor din România și Republica Moldova sunt reglementate prin tratatul din 06 iulie 1996, în vigoare din 22 martie 1998. Instanța de apel nu a studiat prevederile art. 17, 18, 27 a tratatului menționat și nici probele privind corespondența înmânării și expedierii actelor. În așa mod, Judecătoria Soroca, sediul Central expediază hotărârea pârâtei în România, or. Onești, str. Republicii 7, ap. 33, conform ștampilei la 23 ianuarie 2024, peste 27 zile de la emitere și ajunge la oficiul poștal în mun. *** conform ștampilei la 29 ianuarie 2024, recurenta recepționând-o la 02 februarie 2024, fapt confirmat prin semnătura de pe avizul de recepție-livrare. Respectiv, apelul depus la 14 februarie 2024, este declarat în termenul stabilit de până la 30 de zile.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

11. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție prevede că:

„examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

12. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

13. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

14. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea.”

15. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

16. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

17. Art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.”

18. Art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă:

„Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.”

19. Art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: b) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.”

20. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

21. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

22. Completul de judecată atestă că încheierea contestată a fost emisă la 30 aprilie 2024 și expediată Raisei Coroian la 16 mai 2024 (f.d.93-94). Însă la materialele cauzei lipsesc careva acte care să confirme recepționarea de

către Raisa Coroian a încheierii contestate. Prin urmare, recursul declarat la data de 28 mai 2024, prin intermediul oficiului poștal, se consideră depus cu respectarea termenului de declarare a recursului.

23. În continuare, după cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătorei Soroca, sediul Central, a fost pronunțat la 27 decembrie 2023.

24. Raisa Coroian a depus, prin intermediul oficiului poștal, cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 14 februarie 2024, termenul limită fiind 26 ianuarie 2024 (inclusiv), respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

25. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

26. Așadar, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Raisa Coroian, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (vicii de citare, comunicarea defectuoasă a actului de procedură, recepționarea cu întârziere a hotărârii) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

27. În speță, Raisa Coroian a depus o cerere de apel peste termenul prevăzut de lege și nu a solicitat repunerea acestuia în termen, considerând existența unei prezumții de prelungire a termenului în cazul comunicării în România cu întârziere a hotărârii, fapt care nu poate fi acceptat de către instanța de recurs.

28. Completul de judecată subliniază că „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

29. În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

30. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

31. În situația de fapt, care contravine ordinii procedurale prevăzute de cadrul legal citat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, Raisa Coroian, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

32. În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

33. În jurisprudența sa Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1 (cauza Popov vs. Moldova, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza Melnic vs. Moldova, hotărâre din 14 noiembrie 2006).

34. Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

35. Având în vedere că încheierea din 30 aprilie 2024 a Curții de Apel Bălți este legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept procedural, Completul de judecată ajunge la concluzia că cererea de recurs urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

36. În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul declarat de Raisa Coroian împotriva încheierii din 30 aprilie 2024 a Curții de Apel Bălți.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi